

Naturvernforbundet i Grenland

Porsgrunn 21.okt.-24

Uttalelse fra Naturvernforbundet i Grenland til forslag til planprogram for kommunedelplan naturmangfold 2026-2038 Skien kommune

Naturvernforbundet i Grenland viser til høringsuttalelsen fra Forum for natur og friluftsliv Telemark, og vi stiller oss bak alle de gode innspillene. I tillegg ønsker vi å tilføye noen ekstra kommentarer.

Kommunene har et stort ansvar og spiller en helt sentral rolle i ivaretagelsen av naturmangfoldet i Norge. Det er derfor svært positivt at Skien kommune nå er sitt ansvar bevisst og setter i gang arbeidet med en kommunedelplan for naturmangfold. At arbeidet kjøres som en planprosess mener vi er riktig vei å gå. Ved å invitere til møter og oppfordre befolkningen til å komme med innspill, sikrer man medvirkning og en transparent prosess. Det er viktig med en bred politisk forankring for at dette skal bli et godt verktøy.

Under har vi tatt for oss planprogrammet tema og for tema og følger planprogrammets overskrifter:

Planavgrensning

Geografisk avgrensning

Den geografisk avgrensning følger kommunegrensene og planen omfatter hele kommunen. Dette er forståelig utfra rent praktiske forhold. Kommunene i Grenlandsregionen er imidlertid vevd tett sammen, og flere steder går kommunegrensene tvers gjennom det som framstår som sammenhengende naturområder. Sammenhengende områder er helt essensielt for godt fungerende økosystemer, noe også Miljødirektoratets veileder for naturmangfold presiserer. Det ville derfor vært en fordel med en mer helhetlig plan for hele Grenland. Dette er imidlertid Skiens første kommunedelplan for naturmangfold, så det er forståelig at man har avgrenset som man har. På sikt bør man imidlertid arbeide for en mer helhetlig plan for hele regionen.

Tematisk avgrensning

Flott at det vektlegges at alle nivå henger sammen. Det er veldig bra at det også er fokus på det geologiske mangfoldet, da dette kanskje ikke alltid er så umiddelbart opplagt, men likevel så uendelig viktig og helt essensielt med tanke på hvilke arter man finner i et område.

Naturmangfoldets egenverdi må vektes sterkt i planen.

Tidshorisont og forholdet til andre planer

Kommunedelplan for naturmangfold vil i seg selv ikke være juridisk bindende. Det er derfor svært viktig at den forankres og brukes aktivt i kommuneplanens arealdel. Det kan ikke understrekes sterkt nok at kommunene er forpliktet til å ta hensyn til naturmangfoldet i sin arealplanlegging.

Kommunedelplan for naturmangfold må henge sammen med øvrig planverk i kommunen, spesielt må føringer fra samfunnsdelen av kommuneplanen ligge til grunn for arbeidet.

Av punktene som er hentet fra kommuneplanens samfunnsdel ønsker vi at det første punktet: «*Urørt areal: Vi skal i minst mulig grad benytte urørt areal, og andre naturforekomster og areal som kan ha stor verdi for naturmangfoldet, til nye boligområder, næring og infrastruktur*» i enda større grad blir innarbeidet i planarbeidet.

Handlingsdelen til planen bør være konkret og forpliktende. Vi ønsker oss mer konkret informasjon om «hvem skal gjøre hva». Hvem skal være ansvarlige for informasjonsinnhenting og kartlegging, hvem skal involveres og hvordan? Vi forventer derfor at dette er forhold som konkretiseres i planens handlingsdel.

Rammer og premisser for planarbeidet

For at planen skal ha konkret virkning og effekt er det viktig at det settes av tilstrekkelig økonomiske ressurser til tiltak.

Mål og utredningsbehov

Vern av natur

Det er veldig positivt at Skien kommune er sitt ansvar bevisst i det nasjonale arbeidet. Vi stusser imidlertid over at det står 2050 og ikke 2030, som jo er måloppnåelsesfristen til Naturavtalen, men regner med at dette bare er en trykkfeil.

FNs naturavtale benytter begrepet «representativt utvalg». Hva som er «representativt» er imidlertid svært relativt. Dette er derfor nødvendig å definere hva man legger i «representativt», samt hva «representativt» er i forhold til hva og hvilken tidshorisont man legger til grunn. Dette bør presiseres og tydeliggjøres i det videre arbeidet.

30 % vern og 30 % restaurering av ødelagt natur er minstekrav i Naturavtalen. Med tanke på den korte tidshorisonten er dette ambisiøst, men Naturavtalen er inngått nettopp på bakgrunn av at akutt handling er nødvendig. Det må heller ikke bli slik at «nå har vi vernet 30 %, så nå kan vi ødelegge resten».

Lokalt viktig naturmangfold havner ofte litt i skyggen av arter og naturtyper av nasjonal interesse, men kan oppleves vel så viktig for kommunens innbyggere. Glede, kunnskap og engasjement for naturen hos den framtidige generasjonen starter gjerne bak huset i «100-metersskogen». Det er derfor veldig positivt at «grøntdrag i byggesonen» vil bli vektlagt i planen.

Vi ønsker videre at kommunen er enda tydeligere på hvordan man har tenkt å nå målene. Hvordan ser man for seg at man skal arbeide? Vi stiller oss bak anbefalingen fra FNF om å ha konkrete mål om kartlegging av naturmangfold i hele kommunen, og at det settes av midler til å leie inn biologer.

I de siste årene er det blitt rettet et kritisk søkelys på kvaliteten til naturkartleggingen i en rekke byggesaker rundt om i landet, hvorav flere i Telemark. Skien kommune må derfor ha fokus på å bygge opp kompetanse internt og ikke minst bli flinkere til å stille strenge krav til utbyggerne når det kommer til naturkartlegging i forbindelse med reguleringsplaner og tiltak. I en reguleringsplanprosess har man mulighet til å pålegge utbygger kartlegging og konsekvensutredning på et detaljert nivå. Her er det mye å hente da dette arbeidet er basert på anbud. Det er flere eksempler på arealmessig svært store reguleringsplaner fra senere år der naturkartleggere har hatt så lite ressurser til rådighet at bare

mindre og utvalgte deler av et planområde har blitt detaljert kartlagt. Dette påvirker potensielt beslutningsgrunnlaget i svært stor grad.

Vi har merket oss et nytt utspill fra Miljødirektoratet, som er omtalt i følgende oppslag:

<https://www.nrk.no/ostfold/miljodirektoratet-vil-skjerpe-lovverket-for-a-minske-naturtap-1.17082424>

Miljødirektoratet vil skjerpe lovverket for å minske naturtap

Miljødirektoratet vil gjøre det vanskeligere å bygge i sårbar natur. Nå foreslås det utredningskontroller og straff overfor utbygger som ikke sørger for god nok naturkartlegging og konsekvensutredning(KU). Skien kommune må implementere disse nye reglene i sine saksbehandlinger.

Vi vil også bemerke at kartlegging av områder må ta hensyn til årtidsspesifikke arter. En kartlegging tidlig på våren vil ikke kunne fange opp arter som dukker opp på sensommeren. Det er også viktig at man ikke tenker at når et område er kartlagt, så er det kartlagt en gang for alle.

Man må være seg bevisst detaljeringsnivå på kartleggingen, ha klare definisjoner og være nøye på å skille mellom detaljerte og mer overordnede former for kartlegging. Etter som ny kunnskap samles inn bør det også være rom for revurdering av verdi og prioritering av områder. Det er derfor viktig at man har en plan for framtidig kontrollregistrering og tilstandsvurdering.

Vi støtter videre FNF s innspill om arealregnskap og arealnøytralitet, og ønsker oss bindende markagenser i kommunen.

Et annet aspekt det er viktig å understreke er at vern av natur og naturmangfold også er et viktig klimatiltak. Nedbygging av natur er i seg selv direkte klimafiendtlig fordi det medfører store utslipp, det fjerner muligheten for at den samme naturen kan binde klimagasser, og det fratår eller reduserer dens klimaavbøtende funksjon, for eksempel med tanke på håndtering av ekstrem nedbør for å unngå flom og ras.

Kunnskapsbasert forvaltning og Tilgang til kunnskap

Det gjenstår mye arbeid med tanke på kartlegging av naturmangfoldet i Skien. Det er viktig å få fram en bevissthet rundt bruken av Naturbase og Artskart/Artsdatabanken. At arter og naturtyper ikke ligger inne i disse databasene, betyr som regel at områdene ikke er kartlagt, og ikke, som en del utbyggere virker å tro, at det ikke finnes verdier og viktige arter i et område. Et annet problem er at kartlegginger blir utført i forbindelse med planarbeid, men at det ikke blir tilgjengeliggjort.

Hovedregel må være at alt av relevante data og rapporter bør legges inn i Naturbase og Artskart/Artsdatabanken. For å kunne ha en helhetlig forvaltning på tvers av kommunegrensene er det utrolig viktig at data samles i nasjonale databaser. Når kunnskap ligger spredt er det fort gjort at ting glipper.

Vi bifaller at kommunen ønsker å samle data, og anbefaler at det gjøres lett tilgjengelig på nettsidene og i en offentlig kartløsning.

«Nytt pkt. 5»

Ifølge sakspapirene ble det i Utvalg for teknisk sektor fremmet forslag om et tilleggspunkt: «5. Planprosessen skal bidra til at barn og unge i Skiensskolen får økt kompetanse om kommunens naturmangfold og hva som kjennetegner god forvaltning av den». Dette tilleggspunktet ble imidlertid nedstemt i Formannskapet.

Dette er et mål vi støtter og som vi foreslår blir hentet inn igjen, eventuelt at det legges til som et punkt under målet «Tilgang til kunnskap». En av erfaringene fra pilotprosjektet i regi av Miljødirektoratet var nettopp at skoler og barnehager er interessert i å bruke naturmangfoldsplaner. Når man først setter i gang med et så stort og viktig arbeid, er det jo dumt å ikke utnytte de gode resultatene. Spiren til naturglede og engasjement må næres så tidlig som mulig skal det vokse til å bli gode framtidige forvaltere.

Organisering og medvirkning

Det er veldig positivt at det legges opp til egne medvirkningsmøter med lag og organisasjoner. Dette ser vi fram til å delta på og gleder oss til å kunne bidra inn i det viktige arbeidet.

Frivilliges lokalkunnskap vil være til stor hjelp i kartleggingsarbeidet, spesielt med tanke på hvilke områder som skal prioriteres og ikke minst i bekjempelse av fremmedarter. Her er det viktig at kommunen tar initiativ og er kontaktsøkende. Det er positivt at det er opprettet en løsning med «InnbyggerDialog», og det er viktig at kommunen er frempå og oppfordrer innbyggere til å ta kontakt.

Avslutningsvis vil vi ønske Skien kommune lykke til med det viktige arbeidet. Vi gleder oss til å kunne bidra i prosessen og ser fram til god dialog og medvirkning.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Grenland